

Sociologie Românească

ISSN: 2668-1455 (print), ISSN: 1220-5389 (electronic)

---

*FRANCISC IOSIF RAINER. BIOGRAFIA UNUI PROIECT DE VIAȚĂ (1874-1944),
EDITURA OSCAR PRINT, BUCUREȘTI, 2017. ADRIAN MAJURU*

Octavian BUDA

Sociologie Românească, 2020, vol. 18, Issue 2, pp. 231-233

<https://doi.org/10.33788/sr.18.2.22>

Published by:
Expert Projects Publishing House

On behalf of:
Asociația Română de Sociologie

**FRANCISC IOSIF RAINER. BIOGRAFIA
UNUI PROIECT DE VIAȚĂ (1874-1944),
EDITURA OSCAR PRINT, BUCUREȘTI,
2017. ADRIAN MAJURU**

Octavian BUDA¹

Abstract

The book, written by Adrian Majuru, is devoted to the life and work of Francisc Iosif Rainer (1874-1944), a professor of anatomy in Interwar Bucharest and Jassy who initiated a modern school of anthropology in Romania. Rainer would impose an holistic conception of anthropology, underlying the 'close relationship between biology, social environment and culture'. Francisc Rainer contributed to the establishment of the Institute of Physical Education and organized the teaching of artistic anatomy at the Academy of Fine Arts in Bucharest.

Keywords: anhrpology in Romania; anatomy; cultural perspectives; Romania.
Cuvinte-cheie: *antropologie; anatomie; perspective culturale; România.*

Lumea științifică și culturală modernă românească îi datorează savantului Francisc Rainer, o creație unică în domeniul anatomiei și antropologiei: fondarea antropologiei științifice în țara noastră și, în același timp, crearea școlii de antropologie din capitala țării. Rainer avea să impună o concepție integralistă a antropologiei, fiind pe deplin convins de „*raportul strâns dintre biologie și cultură*”.

În cartea sa, istoricul Adrian Majuru ne oferă reperele unei cariere academice de excepție, aflate la granița fertilă dintre medicină și cultură. Volumul nu este doar o biografie cu multe elemente inedite, dar este și o restituire atât de necesară în spațiul intelectualității românești din prima jumătate a secolului XX. Personaj cosmopolit, Francisc Iosif (Josef) Rainer s-a născut în 1874, într-o familie de intelectuali austrieci din Bucovina. Cetățean austriac, obține certificatul de naturalizare ca român abia în 1904, la vârsta de 30 de ani. În 1920 este transferat în calitate de profesor și șef de catedră de anatomie și embriologie la Facultatea de Medicină din

¹ Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila”, București, ROMÂNIA. E-mail: octbuda@gmail.com.

București. Este momentul care deschide o altă etapă creatoare a vieții profesorului: preocupările sale enciclopedice de antropologie modernă. Rainer va defini din acel moment antropologia ca știința fenomenului Om. Colaborarea dintre Francisc Rainer și marele sociolog și etnograf Dimitrie Gusti și ulterior instituționalizarea antropologiei românești se concretizează prin campaniile complexe de cercetare a populației românești rurale din zona montană și tipărirea monografiei „*Anchete antropologice în trei sate românești din Carpați*”, o contribuție fundamentală în antropologia românească.

Pe măsură ce Adrian Majuru ne dezvoltă aici demersul său iatroistoric, el ne dezvăluie crezul academic al lui Francisc Rainer: școala antropologică pe care a creat-o poartă pecetea gândirii sale originale, inovatoare și interdisciplinară în cunoașterea ființei umane, în integritatea sa bio-culturală și în dinamica ce o realizează cu mediul înconjurător. Această viziune integrativă despre om, conturată în lumea științifică europeană la sfârșitul sec. XX, a fost introdusă la noi în țară de profesorul Rainer. Tot lui Francisc Rainer îi datorăm și înființarea în 1937 la București a unicului Institut de antropologie, care-i poartă numele și pe care l-a conceput de la detaliile de construcție până la direcțiile de cercetare care rămân moderne în continuare și care au plasat antropologia românească între cele mai moderne școli specializate în anatomie de pe plan internațional.

Prefața semnată de Constantin Bălăceanu-Stolnici vine să ni-l releve din perspectiva studentului care l-a întâlnit direct pe profesorul de anatomie: *Francisc Rainer a fost unul din cei mai interesanți profesori pe care l-am avut. Era fizic impozant prin înălțimea și înfățișarea lui, și prin mâinile sale mari și expresive pe care le agita tot timpul. Vocea sa te impresiona [...] vorbea în picioare, în fața catedrei și umbla tot timpul dintr-o parte în alta a podiumului folosind la maximum limbajul său corporal și gestual [...]. Transferase sarcina ingrată de a preda anatomia descriptivă proprio sensu asistenților săi și luase pe aceea de a ne deschide orizonturi mult mai complexe, mai vii, care se înscriau într-o viziune umanistă renescentistă asupra omului și vieții.*

Cartea ne oferă atât palierul biografic, desenat de autor cu acribie și atenție pentru detaliu, dar și comentariul avizat al operei sale, o întreprindere dificilă, dar care reușește să ne dezvăluie amplitudinea unui savant de factură enciclopedică. În 1945, sub egida Societății Ateneul Român și a Academiei Române s-a publicat postum, în patru volume în limba română și franceză, o bună parte din opera sa științifică. Dintre numeroasele sale observații și cercetări morfologice, trebuie amintite: descrierea de referință a ganglionilor limfatici subepicardici la om, a unor anomalii anatomice ale poligonului arterial al lui Willis; particularitățile structurale ale epididimului, coexistența foselelor duodeno-jejunale cu foselele duodenale superioare și inferioare, anatomia limfaticelor ale inimii și pielii etc. Sistemul limfatic al inimii poate fi considerat drept principala contribuție științifică în anatomie a lui Francisc Rainer. Folosind tehnicile noi de injectare repetată, completată cu studii microscopice și de anatomie comparată, el aduce date cu totul noi atât în descrierea cât și în interpretarea lor morfofuncțională. O altă lucrare

de mare valoare este cea privind structura funcțională a durei-mater. Profesorul Rainer a intuit existența sistemului port hipofizar pe care îl va descrie magistral elevul său Grigore T. Popa și a adus contribuții la anatomia fasciculului cardiac care poartă azi numele lui Wilhelm His.

Meritul lui Adrian Majuru este acela de a ne oferi reperele clare ale modului în care profesorul Rainer a organizat catedra de anatomie, după o concepție modernă, lărgind spațiul și amenajând laboratoarele anexă, transformându-l într-un institut modern de morfologie și embriologie. Prin grija lui Francisc Rainer, se completează și se organizează muzeul anatomic, lucrându-se preparate anatomice dintre cele mai instructive și valoroase. Pentru pregătirea materialului de disecție, profesorul Rainer a pus la punct prosectura – serviciul de cadavre la Facultatea de medicină, precum și Institutul de antropologie, un institut unic în țara noastră, unul printre puținele din Europa. Francisc Rainer a contribuit la organizarea Institutului de educație fizică și a organizat învățământul anatomiei artistice la Academia de Arte frumoase.

Fascinația lui Francisc Rainer pentru antichitatea clasică greacă, călătoriile inițiatice la Atena sunt evocate cu căldură de autor din perspectiva unei viziuni de largă multidisciplinaritate, profund umanistă. Astfel spus, Adrian Majuru ne recuperează în cartea sa prototipul aceluși gen de „intelectual rainerian” pentru care viața este o sursă de cunoaștere fascinantă, iar atitudinea față de aceasta se exprimă în spiritul enciclopedic al curiozității științifice, dar și a redefinirii continue a vieții în sine. De aici și deschiderea rafinată a acestei cărți solid argumentate, o carte de filozofie medicală și de meditație asupra limitelor ființei umane, în fond, o excepțională muncă de recuperare a distincției intelectuale a unui împlinit medic savant cum a fost Francisc Iosif Rainer.